

Motion till riksdagen 2022/23:1814

av **Lili André (KD)**

Sveriges vattenförbrukning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för kommuner att fondera medel för att möjliggöra reinvesteringar i den befintliga va-infrastrukturen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om vattentjänstlagen kan förändras så att kommunerna även har möjlighet att fondera medel som kan möjliggöra reinvesteringar i den befintliga infrastrukturen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att tillsätta en nationell samordnare och ta fram en nationell vattenresursstrategi och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av en färdplan som fokuserar på samordningen, resursfördelningen och infrastrukturen och ger Sveriges 290 kommuner goda förutsättningar att förbereda sig och agera när vattenrelaterade kriser uppstår, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Med den globala uppvärmningen ligger hotet om ökad värme, skogsbränder, översvämningar och andra effekter av klimatförändringarna att påverka samhället, ekonomierna och ekosystemen. Ett varmare klimat medför mer nederbörd, vilket ökar risken för översvämningar från sjöar och vattendrag. Effekterna av vattenrelaterade kriser kan bli påtagliga för livsmedelsförsörjningen, med torka som leder till stora skador på skördar och djurhållning. Översvämningar innebär också stora påfrestningar för välfärden, det visar de senaste katastrofala översvämningar som skedde i bl.a. Gävle år 2021.

Vatten är ett av Sveriges viktigaste försörjningssystem. Stora delar av vår ekonomi, välfärd, miljö och befolkning är helt beroende av rent vatten. Utan en stabil vattenförsörjning blir ett samhälle snabbt mycket sårbart, vilket kan komma att bli vanligare i

takt med klimatförändringarna. Ett välplanerat och säkerställt fungerande vatten och avlopp säkrar också hälso- och sjukvårdens viktiga verksamhet då stora översvämningar kan påverka människors hälsa på grund av att toxiska ämnen och smittämnen riskerar att komma in i dricksvattnet. Med det sagt så ser vi kristdemokrater att en stabil och hållbar vattenförsörjning skapar goda möjligheter för samhället att klara av hotet från klimatförändringarna.

I Sverige ansvarar kommunerna för vattenförsörjningen där de är skyldiga enligt vattentjänstlagen att ordna vattentjänster för kommunala invånare, vilket också spelar en viktig roll för samhällets klimatanpassning. Att rena Sveriges vatten och samtidigt motverka konsekvenser av torka, skyfall och översvämningar kan närmast beskrivas som en övermäktig uppgift som kräver enorma resurser. Utifrån dessa hot uppstår underhålls- och investeringsbehov i Sveriges kommuners va-anläggningar för att både renovera gamla anläggningar men även investera i nya anläggningar. Här ser vi kristdemokrater att vatten inte bara är en kommunalteknisk fråga utan det är en livsavgörande nationell samhällsangelägenhet.

I Sveriges kommuner föreligger därför ett behov av att kunna fondera de medel som tas in genom en höjd va-taxa eller en vattenavgift. Vattentjänstlagen tillåter fondering av medel som ska gå till nyinvesteringar, men inte för reinvesteringar i det befintliga nätet, den del av va-infrastrukturen där de största underhålls- och investeringsbehoven föreligger. I dagsläget måste kommunerna spendera eventuella överskott de tagit in inom tre år då det enligt vattentjänstlagen finns en skyldighet att återföra överuttag till va-systemet. Kopplat till omfattande kapacitetsbrister i många va-organisationer är tre år en mycket kort tidsperiod, vilket ger svårigheter att bygga upp kapital av meningsfull storlek.

För att öka incitamenten att betala av en växande investeringsskuld föreslår Kristdemokraterna att vattentjänstlagen ses över och förändras så att kommunerna även har möjlighet att fondera medel som kan möjliggöra reinvesteringar i den befintliga infrastrukturen.

Investeringsstöd gör stor nytta för kommunen när det gäller specifika projekt, men regeringen kan på nationell nivå behöva skapa ansvarsfördelning, organisering och styrmedel och rätt incitament för att säkerställa att nödvändiga åtgärder för Sveriges vattenförsörjning kommer till stånd. En säkrad färdplan för hur stat och kommuner i Sverige ska kunna säkra landets vattenförsörjning kan vara nödvändig. En nationell samordning kan behövas för en samlad bild som ger möjligheten att säkerställa att hela Sveriges va-infrastruktur är förberedd för en tuffare framtid. Här skulle en nationell samordnare för vattenresursstrategi vara en lösning. Även framtagande av en färdplan som fokuserar på samordningen, resursfördelningen och infrastrukturen skulle kunna ge Sveriges 290 kommuner goda förutsättningar att förbereda sig och agera när vattenrelaterade kriser uppstår.

Lili André (KD)